

Esti-ma rahwa

Kalender,

ehf

Täht = r a m a t

1 8 3 6

aasta peäle, pärrast meie

Jõsanda Jeesuse Kristuse
sündimist.

Sel aastal on 366 päwa.

Tallinnas,

erukfitud Gresseli kirjadega.

Märfide selletaminne.

Moore = fu.

Esminenne werend.

Täis = fu.

Wiimne werend.

p. pärrast.

p. l. pärrast lounat.

e. l. enne lounat.

P. Pühha.

Der Druck ist unter den gesetzlichen Bedingungen gestattet.

M. v. Engelhardt,
Censor

Dorpat, d. 17. September 1835.

Pärrast mailma lomist	=	=	1836
Pärrast Tallinna ülessehitamist	=	=	5785
Pärrast Lutterusse dige usso üleswõtmist	=	=	617
Pärrast wanna katko	=	=	319
Pärrast sedda, kui wäggi Pranburgi läks	=	=	179
Pärrast sedda, kui Toompä pölland	=	=	158
Pärrast sure nälja hakkatust	=	=	152
Pärrast teist katko	=	=	141
Pärrast meie sure armolisse Keisri Herra	=	=	126
NJKDEUJ PAWEDWJES			
sündimist	=	=	40
Pärrast sedda, kui ta hakkas wallitsema	=	=	11

Joulo = ja Wastla = päwa wahhel on:
6 nädalat ja 4 päwa

Kristusse ümberleikamisest. Luf. 2, 21.		
1 Kesknaaddal	Neäri P. Uita Jummal!	
2 Neljap.	Abel, Set	
3 Rede	Enok	Külm
4 Laup.	Methusala	ja

Jesús Egiptusse maalt. Matt. 2, 13.		
5 Pühhap.	P. pärrast Neäri	
6 Esmasp.	3 Kunninga P.	10, 6'e.l.
7 Teisp.	Julianus	lumme.
8 Kesknaaddal	Erart	
9 Neljap.	Peatus	saddo,
10 Rede	Paawli pääw	
11 Laup.	Ewraim	wah=

Jesús 12 aastat wanna. Luf. 2, 41.		
12 Pühhap.	1 P. pärr. 3 K. P.	hel
13 Esmasp.	Hilarius	4, 23'p.l.
14 Teisp.	Robert	
15 Kesknaaddal	Eirik	tule;
16 Neljap.	Kisbrekt	ga.
17 Rede	Eönnisse pääw	

18 Laup.	Alfel	
Pulmad Kana: liinas. Joann. 2, 1.		
19 Pühhap.	2 P. p. 3 K. P.	
20 Esmasp.	Waab. Sebast.	Kange
21 Teisp.	Neto	8, 28'p.l.
22 Kesknaaddal	Madlena	külm.
23 Neljap.	Lotta	
24 Rede	Timoteus	Eui:
25 Laup.	Paawli ümb.	

Wina: mäest. Matt. 20, 1.		
26 Pühhap.	9 P. e. Kr. üll. P.	so:
27 Esmasp.	Krisostow	sed
28 Teisp.	Karel	
29 Kesknaaddal	Samuel	3, 31'e.l.
30 Neljap.	Udelgund	ilmad.
31 Rede	An	

12mal selle ku päwal touseb päike kello pool 9, ning lähkääb loja kello pool 4. Pääw on pitk 7 tundi, ja ö 17 tundi.

1 Laup.	Pirit	
Külvi, mehhest. Luf. 8, 4.		
2 Pühhap.	8 P. e. Kr. üll. P. Künula p.	
3 Esmasp.	Hanna	Pehme
4 Teisp.	Weronika	● 9,56' p.l.
5 Kestnaddal	Agata	ilm.
6 Neljap.	Tora	
7 Rede	Rikart	Umbne
8 Laup.	Salomon	ilm.

Pimmedast tee äres. Luf. 18, 31.		
9 Pühhap.	Paasto Pühha	
10 Esmasp.	Kolastika	Tuult
11 Teisp.	Wastla pääw	
12 Kestnaddal	Tuhka pääw	● 1,25' p.l.
13 Neljap.	Penigna	ja
14 Rede	Walentin	
15 Laup.	Wanestina	lumme

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1.		
16 Pühhap.	1 P. Paastus	

Sel kuul on tännawo 29 päwa.

17 Esmasp.	Konstantia	saddo.
18 Teisp.	Konfordia	
19 Kestnaddal	Palwe pääw.	Simon Ap.
20 Neljap.	Egarius	☉ 11,33' e.l.
21 Rede	Esaia	
22 Laup.	Peetri pääw	Kauz

Rananea naesest. Matt. 15, 21.		
23 Pühhap.	2 P. Paastus	nis
24 Esmasp.	Maddise pääw	
25 Teisp.	Wiktorius	fange
26 Kestnaddal	Nestor	
27 Neljap.	Leander	☉ 11,3' e.l.
28 Rede	Iustus	külm.
29 Laup.	Makarius	

16mal selle ku päwal touseb päike kello 7, lähkäh
loja kello 5. Pääw on 10, ö 14 tundi pikk.

Martius.

Paasto: ku.

Sest, kes kurratist waewatud. Luf. 11, 14.		
1 Pühhap.	3 P. Paastus	
2 Esmasp.	Medea	Pehmed
3 Teisip.	Kadde	
4 Kesknaaddal	Adrian	ilmad
5 Neljap.	Angelus	10,43'e.l.
6 Kede	Kotwrid	tulle:
7 Laup.	Perpetua	wad.

5000 meest sõdetakse. Joann. 6, 1.		
8 Pühhap.	4 P. Paastus	Põri p.
9 Esmasp.	Prudentius	Tuiso:
10 Teisip.	Mikels	sed
11 Kesknaaddal	Konstantin	ja
12 Neljap.	Krefor	wihmas
13 Kede	Ernst	10, 2'e.l.
14 Laup.	Sakarias	sed

Jesús kiwwidega wiisatud. Joann. 8, 46.		
15 Pühhap.	5 P. Paastus	
16 Esmasp.	Aleksander	pä:
17 Teisip.	Truta	wad.

Sel kuul on 31 päwa.

18 Kesknaaddal	Kabriel	Tuult
19 Neljap.	Josep	
20 Kede	Olga	☺ 11. p. l.
21 Laup.	Pent	ja

Kristusse süsse sõitmisest. Matt. 21, 1.		
22 Pühhap.	6 P. Paastus	
23 Esmasp.	Tiits	lum:
24 Teisip.	Kasimir	
25 Kesknaaddal	Paast. Mar. p.	me:
26 Neljap.	Suur Nelja P.	
27 Kede	Suur Kede	☾ 5, 40' p.l.
28 Laup.	Kideon	fad:

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1.		
29 Pühhap.	1 P ü h h a	
30 Esmasp.	2 P ü h h a	do.
31 Teisip.	3 P ü h h a	

10mal selle ku päwal tõuseb päike kello 6, lähkõ
loja kello 6. Päaw on 12, ja õ 12 tundi pikk.

Aprili 8.

Jüri = ehk mahla = ku.

1	Kesknäddal	Karjalaskm. p.	
2	Neljap.	Pauline	Umbne
3	Kede	Berdinand	ja
4	Laup.	Ambrosius	● 0,42'e.l.

Kinnipandud ukst. Joann. 20, 19.

5	Pühhap.	1 P. p. üll. P.	külm
6	Esmap.	Kdlestin	ilm.
7	Teisp.	Aron	
8	Kesknäddal	Liborius	Tuul:
9	Neljap.	Pogislaus	sed
10	Kede	Etskiel	ja
11	Laup.	Leo	peh-

Heast karjatsest. Joann. 10, 12.

12	Pühhap.	2 P. p. üll. P.	● 4,24'e.l.
13	Esmap.	Justinus	
14	Teisp.	Künni pāw	med
15	Kesknäddal	Olimpia	
16	Neljap.	Karistus	ilmad,
17	Kede	Rudolw	

Sel kuul on 30 päwa.

18	Laup.	Walerian	
----	-------	----------	--

Ürritesse aia pārrast. Joann. 16, 16.

19	Pühhap.	3 P. p. üll. P.	● 9,36'e.l.
20	Esmap.	Jakobina	
21	Teisp.	Udolarus	wah-
22	Kesknäddal	Kajus	hel
23	Neljap.	Jüri pāw	
24	Kede	Albert	wihma
25	Laup.	Markus se p.	

Kristusse ärraminneisest. Joann. 16, 5.

26	Pühhap.	4 P. p. üll. P.	● 0,28'e.l.
27	Esmap.	Anastasi	ja
28	Teisp.	Witalis	lumme:
29	Kesknäddal	Reimund	
30	Neljap.	Erast	saddo.

12mal selle ku päwal touseb päike kello pool 5, ja lähkajad loja kello pool 8. Pāw on pikk 15, ja 6 9 tundi.

M a j u s.

Meio: ehk leht: ku.

1	Rede	Wolbri pāāw	
2	Laup.	Sigismund	Nūūd

Digest pallumisfest. Joann. 16, 23.

3	Pūhhap.	5 P. p. üll. P. † Leidm.	● 3. p. l.
4	Esmaasp.	Tio	tulle:
5	Teisip.	Kottard	wad
6	Kesknāddal	Susanna	
7	Neljap.	Suur + Pāāw	sojad
8	Rede	Laas	
9	Laup.	Niggulas	illusad

Rõnnustajast Waimust. Joann. 15, 26.

10	Pūhhap.	6 P. p. üll. P.	
11	Esmaasp.	Pankratius	● 7, 34' p. l.
12	Teisip.	Henriette	pāwad.
13	Kesknāddal	Serwatus	
14	Neljap.	Kristian	Willud
15	Rede	Ehwi	ja
16	Laup.	Peregrinus	pāwa:

Sel kuul on 31 pāwa.

	Vūhhast wainnust.	Joann.	14, 23.
17	Pūhhap.	Nelli Pūhhi	paistfed
18	Esmaasp.	2 Pūhha	⊕ 5,38' p. l.
19	Teisip.	3 Pūhha	ilmad.
20	Kesknāddal	Pil	Hea
21	Neljap.	Erino	soe
22	Rede	Mili	ilm.
23	Laup.	Tesiderius	

	Jesus ja Nikodemus.	Joann. 3, 1.	
24	Pühhap.	3 aino Jum. P.	Heitlik=
25	Esmaasp.	Urbanus	⊕ 8, 39' e.l.
26	Teisip.	Eduard	
27	Kesknāddal	Peet	fud
28	Neljap.	Willem	ja
29	Rede	Mart	uddu=
30	Laup.	Wifand	sed

Rikkast mehhest. Luf. 16, 19.

31	Pūhhap.	1 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
----	---------	--------------------	--------

8mal selle ku pāwal touseb pāike kello pool 4, ning lähhab loja kello pool 9. Pāāw on pitk 17, 6 agga 7 tundi.

Juni 3.

Jani = ku.

1	Esmasp.	Kotskal	
2	Teisp.	Martellus	● 7, 16' e.l.
3	Kesknäddal	Rasmus	Mür-
4	Neljap.	Tarius	ris:
5	Kede	Poniwafius	missed
6	Laup.	Artemius	ja

Surest õhto sõmaiaist. Luk. 14, 16.

7	Pühhap.	2 P. p. 3 a. J. P.	
8	Esmasp.	Medardus	wihma.
9	Teisp.	Pitkem pääw	
10	Kesknäddal	Wlawius	● 7, 31' e.l.
11	Neljap.	Parnabas	Head
12	Kede	Pasilides	sojad
13	Laup.	Tobias	pawad.

Kaddunud lambast. Luk. 15, 1.

14	Pühhap.	3 P. p. 3 a. J. P.	Uddune.
15	Esmasp.	Widi pääw	Sojad
16	Teisp.	Justina	ja
17	Kesknäddal	Nikander	☉ 0, 35' e.l.
18	Neljap.	Homerus	

Sel kuul on 30 päwa.

19	Kede	Kerwasius	
20	Laup.	Wlorentin	head

Olge armolissed. Luk. 6, 36.

21	Pühhap.	4 P. p. 3 a. J. P.	ilmad.
22	Esmasp.	Karolina	
23	Teisp.	Pasilius	☉ 7, 13' p.l.
24	Kesknäddal	Jani pääw	Mürri:
25	Neljap.	Webronia	
26	Kede	Jeremias	tamis=
27	Laup.	Ladislau	

Rohkest kalla sagist. Luk. 5, 1.

28	Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	
29	Esmasp.	Deetr. Pawl. p.	sed.
30	Teisp.	Lilla	

10mal selle ku päwal touseb päike 3 werendit pärrast kello 2, ning lähhab loja üks werend pärrast kello 9. Pääw on pitt 18 ning üks pool tundi, õ agga 5 ning üks pool tundi.

Julius.

Heina - ku.

1	Kesknäddal	Teobald	● 10, 27' p.l
2	Neljap.	Heina Mar. pääw	Pilwi:
3	Kede	Kornelius	sed
4	Laup.	Ulrik	ja

Wariseride õigussfest. Matt. 5, 20.

5	Pühhap.	6 P. p. 3 a. J. P.	
6	Esmasp.	Hektor	uddu:
7	Teisip.	Temetrius	sed
8	Kesknäddal	Kilian	
9	Neljap.	Kirillus	● 4, 44' p.l.
10	Kede	7 Wenda	ilmad.
11	Laup.	Eleonora	

4000 meest sõdetakse. Mark. 8, 1.

12	Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P.	Soe
13	Esmasp.	Marrete pääw	ilm.
14	Teisip.	Ponawent	
15	Kesknäddal	Apost. Jagg.	Mürris:
16	Neljap.	Aufust	● 7, 25' e.l.
17	Kede	Aleksius	tamisfed
18	Laup.	Rosina	

Sel kuul on 31 päwa.

Walleprohwetideft. Matt. 7, 15.

19	Pühhap.	8 P. p. 3 a. J. P.	ja
20	Esmasp.	Elias	
21	Teisip.	Taniel	wihma.
22	Kesknäddal	Maria Mad.	
23	Neljap.	Oskar	● 8, 50' e.l.
24	Kede	Kristina	Head
25	Laup.	Jakobi pääw	sojad

Allekohtuseft maia: piddajast. Luk. 16, 1.

26	Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P.	
27	Esmasp.	Marta	pä:
28	Teisip.	Plato	
29	Kesknäddal	Olowi pääw	wad.
30	Neljap.	Abdon	
31	Kede	Kristwrid	● 0, 51' p.l.

12mal selle ku päwal touseb päike kello pool 4, ning lähkääb loja kello pool 9. Pääw on pirk 17, õ agga 7 tundi.

1 Laup.	Peetri wang.	
Jerusalemma ärrarikmisest. Luf. 19, 41.		
2 Pühhap.	10 P. p. 3 a. J. P.	Willud
3 Esmasp.	Eleasar	tuul-
4 Teisp.	Dominikus	sed
5 Kesknaaddal	Oswald	
6 Neljap.	Eigenius	ilmad.
7 Rede	Tönno	11, 54' p.l.
8 Laup.	Kerhard	

Wariserist ja tõlnerist. Luf. 18, 9.		
9 Pühhap.	11 P. p. 3 a. J. P.	
10 Esmasp.	Lauritse pääw	Head
11 Teisp.	Herm	
12 Kesknaaddal	Alara	sojad
13 Neljap.	Ello	
14 Rede	Eusebius	3, 19' p.l.
15 Laup.	Rufki Mar. p.	pääwad,

Kurdist ja keletumast. Mark. 7, 31.		
16 Pühhap.	12 P. p. 3 a. J. P.	

17 Esmasp.	Wilibald	
18 Teisp.	Leno	wahhel
19 Kesknaaddal	Sebald	
20 Neljap.	Párnard	tuult
21 Rede	Rut	
22 Laup.	Wilibert	1, 27' e.l.

Preestrist ja lewitist. Luf. 10, 23.		
23 Pühhap.	13 P. p. 3 a. J. P.	
24 Esmasp.	Pertli pääw	ja
25 Teisp.	Ludwik	
26 Kesknaaddal	Trenäus	wihma.
27 Neljap.	Rebard	
28 Rede	Aufustin	Heitlik
29 Laup.	Joann. hukf.	

Künnest piddali: többisest. Luf. 17, 11.		
30 Pühhap.	14 P. p. 3 a. J. P.	2, 22' e.l.
31 Esmasp.	Rebekka	ilm.

14mal selle ku päwal touseb päike 3 werendit pärrast kello 4, ning lähkää loja üks werend pärrast kello 7. Pääw on pitt 14 ning üks pool, 8 agga 9 ning üks pool tundi.

September. Süggise-ehf Mihkli-ku.

1 Teisip.	Ekidius	Kan-
2 Kestnaddal	Lisa	ged
3 Neljap.	Reinart	
4 Kede	Kai	tuled
5 Laup.	Moses	

Mammonast. Matt. 6, 24.

6 Pühhap.	15 P. p. 3 a. J. P.	5, 58' e.l.
7 Esmasp.	Regina	ja
8 Teisip.	Mar. sundmin.	wihma,
9 Kestnaddal	Pruno	
10 Neljap.	Eobald	wahhel
11 Kede	Põri pãaw	
12 Laup.	Sirus	kãnnad

Maini:liina surrust. Luf. 7, 11.

13 Pühhap.	16 P. p. 3 a. J. P.	1, 27' e.l.
14 Esmasp.	Kisti üllend.	sojad
15 Teisip.	Nikodemus	
16 Kestnaddal	Leontina	pãwad.
17 Neljap.	Jossepina	

Sel kuul on 30 pãwa.

18 Kede	Kottlob	Willo
19 Laup.	Tõns	

Wee: tõbbisest. Luf. 14, 1.

20 Pühhap.	17 P. p. 3 a. J. P.	8, 21' p.l.
21 Esmasp.	Matteuse p.	
22 Teisip.	Morits	ilm.
23 Kestnaddal	Osea	
24 Neljap.	Joann. sam.	Wih:
25 Kede	Aleowas	
26 Laup.	Harald	

Suremast kãssust. Matt. 22, 34.

27 Pühhap.	18 P. p. 3 a. J. P.	
28 Esmasp.	Wentzel	3, 7' p.l.
29 Teisip.	Mihkli pãaw	ma.
30 Kestnaddal	Hironimus	

12mal selle ku pãwal touseb pãife kello 6, ning lãhhãb loja kello 6. Pãaw on pitk 12, ning õ ka 12 tundi.

Oktober.

Wina = fu.

1 Neljap.	Wolmer	D külmad
2 Rede	Wolrad	
3 Laup.	Jairus	

Alwatud innimessest. Matt. 9, 1.

4 Pühhap.	19 P. p. 3 a. J. P. Leikusse P.	D o, 3' p. l.
5 Esmasp.	Wides	
6 Teisip.	Luisa	
7 Kesknaaddal	Walo	wad
8 Neljap.	Tomasia	
9 Rede	Tionisius	
10 Laup.	Mai	ja

Pulma ridest. Matt. 22, 1.

11 Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.	2, 42' p. l.
12 Esmasp.	Walwriid	
13 Teisip.	Teresia	
14 Kesknaaddal	Kalikstus	ilmad.
15 Neljap.	Heddo	
16 Rede	Kallus	
17 Laup.	Leonhard	Tuult

Sel kuul on 31 päwa.

Kunningamehhe poiaft. Joann. 4, 47.

18 Pühhap.	21 P. p. 3 a. J. P. Lukas. p.	4, 18' p. l.
19 Esmasp.	Eutsius	
20 Teisip.	Welisius	
21 Kesknaaddal	Ursel	wihma.
22 Neljap.	Kel	Umb; sed
23 Rede	Sewerin	
24 Laup.	Salome	

Kawwalast sullaseft. Matt. 18, 23.

25 Pühhap.	22 P. p. 3 a. J. P. Eutterusse dige usso ülleswõtmisse Pühha.	3, 13' e. l.
26 Esmasp.	Umandus	
27 Teisip.	Kapitolin	
28 Kesknaaddal	Simon Jud.	sed ilmad.
29 Neljap.	Engelbreht	
30 Rede	Ubsalon	
31 Laup.	Wolfgang	

16mal selle ku päwal touseb päike kello pool 8, ning lähkääb loja kello pool 6. Päaw on pitk 9, õ 15 tundi.

November.

Talwe: ku.

Rohto: rahhast. Matt. 22, 15.		
1 Pühhap.	23 P. p. 3a. J. P.	Pühhadep.
2 Esmasp.	Hingede pääw	Tuul:
3 Teisip.	Kottlieb	7, 29' p. l.
4 Kesknaaddal	Ot	sed
5 Neljap.	Plandina	külmad
6 Kede	Kasper	
7 Laup.	Paltser	päwad.

Jairi tütest. Matt. 9, 18.		
8 Pühhap.	24 P. p. 3a. J. P.	
9 Esmasp.	Jobst	Umbne
10 Teisip.	Martin Lutter	ja
11 Kesknaaddal	Martin Piiß.	7, 9' e. l.
12 Neljap.	Jonas	külm
13 Kede	Arkadius	ilm.
14 Laup.	Predrik	Tuul:

Hirmsast ärrakautamisse tööst. Matt. 24, 15.		
15 Pühhap.	25 P. p. 3a. J. P.	sed,
16 Esmasp.	Ottomar	

Sel kuul on 30 päwa.

17 Teisip.	Alweus	külmad,
18 Kesknaaddal	Esra	wihma:
19 Neljap.	Liisbet	11, 51' e. l.
20 Kede	Amos	sed
21 Laup.	Mar. ohwerd.	päwad.

Wiimsfest Rohtust. Matt. 25, 31.		
22 Pühhap.	26 P. p. 3a. J. P.	
Surnutte mällestusse Pühha.		
23 Esmasp.	Klement	
24 Teisip.	Josias	Wei:
25 Kesknaaddal	Kadrina pääw	
26 Neljap.	Konrad	2, 38' p. l.
27 Kede	Jetta	kene
28 Laup.	Künter	

Kristusse süsse: söitmisfest. Matt. 21, 1.		
29 Pühhap.	1 Krist. Tull. P.	külm.
30 Esmasp.	Andrese pääw	

gnal selle ku päwal touseb päike kello pool 9, ning lähkää loja kello pool 4. Pääw on pitk 7, 8 17 tundi.

Detsember.

Joulo: ku.

1	Teisp.	Urend	
2	Kesknäddal	Kandidus	Tuult
3	Neljap.	Tala	☽ 5, 30'e.l.
4	Kede	Parbo	ja
5	Laup.	Sabina	lumme

Tähhed enne wimist päwa. Luf. 21, 25.

6	Pühhap.	2 Kr. Tull. P.	Niggola p.
7	Esmasp.	Antonie	tuisko.
8	Teisp.	Mar. sam.	Kül-
9	Kesknäddal	Lühhem päaw	mad
10	Neljap.	Judith	pawad.
11	Kede	Elso	☾ 1, 54'e.l.
12	Laup.	Ottilia	

Joannes wangi: tornis. Matt. 11, 2.

13	Pühhap.	3 Kr. Tull. P.	Külma
14	Esmasp.	Nikafius	ja
15	Teisp.	Johanna	
16	Kesknäddal	Albina	lund.
17	Neljap.	Ignatius	
18	Kede	Kristow	Parras

19 Laup.

Lot

☾ 5, 32'e.l.

	Joannesse	tunnistusfest.	Joann. 1, 19.
20	Pühhap.	4 Kr. Tull. P.	külma
21	Esmasp.	Toma päaw	
22	Teisp.	Peata	ja
23	Kesknäddal	Dagobert	
24	Neljap.	Adam, Ewa	pis.
25	Kede	Joulo	
26	Laup.	Teine Pühha	wised

Jumeks: pannemissfest. Luf. 2, 33.

27	Pühhap.	P.pr. Joulo Kolmas P.	☉ o.e.l.
28	Esmasp.	Süta Laste p.	
29	Teisp.	Noa	pä:
30	Kesknäddal	Tawet	wad.
31	Neljap.	Silwester	

10mal selle ku päwal touseb päife üks werend pärrast kello 9, ja lähhab loja 3 werendit pärrast kello 2. Päaw on pikk 5 ja üks pool tundi, 6 18 ja üks pooltundi.

Kewwade hakkab 8mal Paastoku päwal, pärr.
lou. kello 3, 17 minuti. Siis on pääw ja õühhe
pitkused.

Sui hakkab 9mal Janiku päwal, pärr. lou. kello
0, 20 min. Siis on meil keigepitkem pääw.

Süggise hakkab 11mal Mihkliku päwal, e. l.
kello 2, 16 m. Siis jälle on pääw ja õühhe pitkused.

Talwe hakkab 9mal Jouloku päwal, kello 7,
41 min. pärr. lou. Siis on meil keigelühhem pääw.

Päwa ja Ku warjutamissed.

Sel aastal warjutakse Päike kaksford ja Ku
kaksford, agga meie maal on üks ainus Päwa war-
jutamine üks nähha, se teine neist, mis siin al-
nimmetud.

Essimenne on meie maal näggematta Ku
warjutamine 19mal Jürriku päwal.

Teine on meie maal nähtaw Päwa warjuta-
mine 3mal Lehtku päwal. Hakkatus on louna,
pärrast kello 12, 50 minuti.

Kolmas on meie maal näggematta Ku war-
jutamine 12mal Winaku päwal.

Neljas on meie maal näggematta Päwa war-
jutamine 28mal Winaku päwal.

Nikolai se esimenne, Keiser ja keige Wen-
nerigi wallitseja; ka Sleswik-Holsteini wallitse-
ja Würst, on sündinud 1796, Janiku 25. päwal.
Aleksandra Weodorowna, Keisri praua,
Preisi Prinses, on sündinud 1798, Heina:ku
1. päwal.

Aleksander Nikolajewits, Rigi pärria,
Tsesarewits ja Suurwürst; on sündinud 1818,
Jürriku 17. päwal.

Konstantin Nikolajewits, Suurwürst; on
sündinud 1827, Mihli:ku 9. päwal.

Nikolai Nikolajewits, Suurwürst; on sün-
dinud 1831, Heina:ku 27. päwal.

Mikael Nikolajewits, Suurwürst; on sün-
dinud 1832, Wina:ku 13. päwal.

Suurwürst, Mikael Pawlowits, Keisri
wend; on sündinud 1798, Reäri:ku 28. pä-
wal, ja temma praua on:

Helena Pawlowna, Wirtembergi Printses;
on sündinud 1806, Jouloku 28. päwal.

Maria Nikolajewna, Suurwürsti Printses;
on sündinud 1819, Leikusse:ku 6. päwal.

on sündinud 1822, Leikusse:ku 30. päwal.

Aleksandra Nikolajewna, Suurwürsti Printsess; on sündinud 1825, Jani:ku 12. päwal.

Maria Michailowna, Suurwürsti Printsess; on sündinud 1825, Künla:ku 25. päwal.

Elisabet Michailowna, Suurwürsti Printsess; on sündinud 1826, Eshhe:ku 14. päwal.

Katarina Michailowna, Suurwürsti Printsess; on sündinud 1827, Leikusse:ku 16. päwal.

Anna Michailowna, Suurwürsti Printsess; on sündinud 1834, Wina:ku 15. päwal.

Maria Pawlowna, Suurwürsti Printsess, Keisri õde, Weimari ja Eisenahi Ma wallitseja Karel Wridriko praua, on sündinud 1786, Künla:ku 4. päwal; ja temma abbi:ka on sündinud 1783, Künla:ku 2. päwal.

Anna Pawlowna, Suurwürsti Printsess, Keisri õde, Hollandima kuningriigi pärispärria Willem Wridrik Georg Ludwigi praua; on sündinud 1795, Neeri:ku 7. päwal; ja temma abbi:ka on sündinud 1792, Jon:lo:ku 6. päwal.

Kronopühhad,

mis ne kirriko seadusse järrele ka Ma kirrikuttes tullesid piddada:

1. Jürriku 17mal päwal. Tsesarewitsi Surewürsti Aleksander Nikolajewitsi, wenneriigi aujárje päris päria, sündimisse pääw.

2. Jürriku 21mal päwal. Meie sure Keisri Praua, Aleksandra Weodorowna, nimme pääw.

3. Janikuu 25mal päwal. Meie sure Keisri ja keige Wenneriigi Wallitseja Nikolai Pawlowitsi sündimisse pääw.

4. Heinakuu 1messel päwal. Meie sure Keisri Praua Aleksandra Weodorowna sündimisse pääw.

5. Leikussekuu 22mal päwal. Meie sure Keisri Herra ja Temma Abbi:ka kronimisse pääw.

6. Veikusselkua 30mal päwal. Wennerigi
aujarje pärris pärria, Surewürsti Alek-
sander Nikolajewitsi nimme päaw.

7. Martikuu 20mal päwal. Meie sure
Keisri Nikolai Pawlowitsi wallitsusse
hakkatusse päaw.

8. Joulokuu 6mal päwal. Sesamma meie
sure Keisri nimme päaw.

Need sinnatsed Kronopühhad petakse nenda kui
need Paasto jutlusse päwad.

Hooste = weiste = ja kauba = ladad.

1. Eesti - ma Rubbernemangus.

Talliinas: 1) Jani:ku 20malt päwast,
ku otsani. 2) Mihkli:ku 26mal, 27mal ja
28mal päwal.

Rakwerre: liinas: 1) Neäri:ku 27mal ja
28mal päwal. 2) Jani:ku 16mal ja 17mal
päwal. 3) Mihkli päwal.

Paide: liinas: 1) Kuuula:ku 3mal päwal.
2) Jani:ku 25mal päwal. 3) Mihkli:ku
10mal ja 11mal päwal.

Haapsalo: liinas: 1) Neäri:ku 10mal ja
11mal päwal. 2) Mihkli:ku 14mal ja 15mal
päwal.

Paldiski: liinas: 1) 2sel ja 3mal Kuuula:
ku päwal. 2) Mihkli:ku 21sel ja 22. päwal.

Lihhola: liinas: 1) Esmaspäwal enne
Wastla päwa. 2) Mihkli:ku 24mal päwal.

Raplas, 1) esimesel redel pärrast Mihkli
päwa. 2) kolmandamal redel pärrast Neäri
päwa.

Reblas, Mihkli päwal ja faks päwa se järrele.

Merjama kirriko jures, kolmandamal Kris: tusse tullemisse pühhal.

Orkital, Neäri: ku 7mal ja 8mal päwal.

Kollowerres, Neäri: ku 17mal ja 18mal päwal, ja Wina: ku 4mal ja 5mal päwal.

Johwis, Mihkli: ku 24mal ja 25mal päwal.

Keila kirriko jures, Mihkli päwal ja faks päwa se järrele.

Jödehtmes, nädal pärrast Mihkli päwa.

Kubbermango kohto kässo järrele ei pea ennam lubba ollema, ei laupäwal egga pühhapäwal lata piddada, waid, kui nenda juhtub, peab sedda teise nädala esimesel argi-päwal petama.

2. Lihwlandi, ma Kubbernemangus.

Tarto-liinnas: 1) Kolme kunninga suur saksa laat. 2) Peetri- 3) Maria sündimisse- ning 4) Mihkli-päwal.

Werro-liinnas: 1) Jani päwal. 2) 24mal Mihkli ku päwal. 3) üks suur saksa laat, mis 8 päwa petakse 22 Kuuinla-ku päwast. 4) 10mal Talwe-ku päwal.

Rastnas, Mihkli-ku 8mal ja 9mal päwal. Audrus, 13mal ja 14mal Mihkli-ku päwal.

Perno-liinnas: 1) 3 nädalat pärrast Jani-päwa üks suur saksa laat. 2) Esmaspäaw ning Teispäaw enne Mihkli päwa. 3) Esmasp. ning Teisp. pärrast 3mat Kristusse tullemisse pühha.

Willandi-liinnas: 1) Kuuinla-ku 2sel päwal üks suur saksa laat, 8 päwa. 2) Jani päwal 3 päwa, ning 3) 24mal Mihkli-ku päwal.

Põltsama-moisas, 17mal Mihkli-ku päwal.

Lustiwere-moisas, 15mal Wina-ku päwal.

Põrawerre-moisas, 13mal Mihkli-ku päwal.

Rossi-moisas, teine pool Werro-liinna, 24mal Leikusse-ku päwal.

Kaanso-moisas, 30mal Leikusse-ku päwal.

Kortimoisas, liggi Waska-liinna, 15mal Mihkli-ku päwal.

Rappina = moisas, 4mal ja 5mal Mihkli = fu
pawal.

Beski = moisas, Rambia kihhelfonnas, 15mal
Wina = fu pawal.

Oldre = moisas, Helme kihhelfonnas, 10mal
ning 11mal Mihkli = fu pawal.

Helme = moisas, 15mal Leikusse = fu pawal.

Kurresare = liinnas: 1) 2sel Heina = fu pawal
ja kolm pawa parrast sedda. 2) 24mal Le-
kusse = fu pawal ja kolm pawa parrast sedda.

Larwaste = moisas, 29mal Jani = fu pawal.

Waska = liinnas: 1) 12mal Jani = fu pawal. 2)
10mal Leikusse = fu ja 3) 29mal Mihkli = fu pawal.

Wendra = moisas, 20mal ja 21mal Mihkli =
fuu pawal.

Luggemissed.

Ristirahwa pühhapawadest ja
surist pühhist.

(Mis muldses tähtramatus polele jäi.)

Vaasto aiaga hakkab teine suur Pühha-
de jäggo. Teisipäaw parrast Vaasto, 40

päwa enne Lihhawõtte on Wastlapäaw.
Se sanna Wastla polle muud kui Saksa-
kelest rikkutud ja tähhendab paasto. Sest
wannal aial hakkati selle päwa õõga, kello
12, sured 40 päwased paastud piddama.
Nimmetati sedda ka lihaheiti päwaks,
et wiimne päaw olli enne Lihhawõtte, mil
weel sübba olli liha süa, ning pärrast sedda
liha piddi ärraheidetama. Tuhka ehk
tuhhapäaw on temina järgminne. Sel
päwal ripputasid wanna seädusse kombe
järele, tuhka omma pähhä, tähhendamis-
seks, et ommad pattud leinamas olliwad,
ning et innimesed keik tuhke ja põrm on, kuida
se pruuk weelgi monne usso seltsi seas lihu-
mas on. Keik Paasto aeg on walmista-
minne Onnisteggia kannatamisse, surma
ja üllestoumisse wasto. Uus kirriko seä-
dus käsib sellepärrast ka, et surel nädalal
laulatamist ei pea ollema, egga ka Joulo,
Lihhawõtte ja Nelliühhi, egga laupäwal
enne Pühhasid.

Wiimne pühhapäaw enne Kristusse ül-
lestoumisse pühha nimmetakse palmpu-
de, ehk Tarto keele urbe Pühhaks, mäl-
lestusseks, et kui Kristus Jerusalemma lin-
na sissesõitis kannatama ja ristisambas sur-
rema, rahwas palmpu õkse Temma tee
peäle heitsid.

Sest päwast hakkab Kristusse kannata-
misse ehk suur nädal. Kaks petawat Püh-
ha on temma sees: teine suur nelja-
päaw, mil Kristus pühha Ültari Sakra-
menti seadis, teine suur rede, Temma
surma ja matmisse päaw. Selle näd-
dala laupäwa ristifoggodus wannast su-
reks ehk pühhaks hingamisse päwaks nim-
metas. Meie ussowennad, wannerahwas,
sedda õõd wasto Kristusse üllestoumisse
päwa wägga pühhaks, ja pühhas loias
suurt tenistust mitmesugguse kombega pea-
wad; wenne kirrikud siis usklikkuid täis,

kes kess daega ootivad; siis Kristusse ülestoustmist kuulatakse; paast on otsas ja sure rõmoga terretavad teine teist nende sannadega: Kristus on ülestoulnud! Temma on tõeste ülestoulnud!

Kristusse ülestoustmisse Pühha ka meie ussforahwal wägga suur rõm Pühha. Peti sedda ennemuiste kolm, nüüd kaks päwa. Lihhawõtte Pühhas tedda ennemuiste hüatakse, sest et selle päwaga paastuminne otsa lõppes, ja jälle lubba olli, liha ja mis lihhas tulleb wõtta ja süa.

Kristusse ülestoustmisse Pühha petakse ikka esimesesl pühhapäwal pärast täit kuu, kewwadise põri päwa järrel; kui Judide Pasapühhaga juhtub ühe päwa peäle, siis peame tedda näddal pärast sedda.

Pühhapäwi siit Mellipühhist sadik on kuus; 40 päwa pärast Ülestoustmisse Pühha on Kristusse taewaminnemisse pääw, mis tähtramatud ennemuiste sureks Kristipäwaks nimmetawad; se on ikka üks neljapäwane päw. Selle Pühhaga hakab kolmas suur Pühhade jäggo, mis Kristusse üllendamisse peäle taewa ja Temma wallitsusse peäle Issa parremal kael tähendab.

Mellipühhi ehk Tarto keele Suurwiste Pühha, petakse 50mal päwal pärast Ülestoustmisse Pühha, mällestusseks et pühha Waimo Apostlide peäle wäljawallati. Mellipühhi nimmi on Rootsist Tallinna male tulnud, sest et sedda seäl ja Some maal nelli päwa järgi peti.

Israeli rahwas piddasid selsammal aial

essimesse uudse wilja, ning ka Mosesse käs-
so-kulutusse mällestust. Et nellipühhi toad
ja pühhad koiadki kässepuiega ehk meiodega
ehhitakse, se sest tousnud, et essimessest usso-
aial, kui ristirahwal alles kirrikuid ei olnud,
nemmad martride haudade jures, kühho
puid ümber olli istutud, kofkotullinud.

Kolmaino Jummal Pühha, mis
nellipühhi järgminne, tulletab mele ristiusso
pohjadppetust, Kolmainust Jummalast. Keif
pühhapäwad sest päwast Kristusse tullemisse
Pühhist sadik, nimmetakse pühhapäwaks
pärrast kolmaino Jummal Pühha. Meid
on, sedda möda kuida Lihhawõtte juhtub,
ennam ehk wähhem; kui neid õige rohkesti,
siis on 27.

Meie maal petawaid Pühhi on weel
Janipäaw, Joannesse se ristia sündi-

missse mällestusseks, 24 Jani kuu päwal,
pool aasta enne Joulo, sest et Joannes 6
kuud enne Kristust sündis.

Maria kätšmaminnemisse Pühha, heina-
kuu teisel päwal, tulletab mele, et neitsit
Maria läks Elisabeti, Joannesse emma
waatma. (Luk. l. peat. 57 — 79 salm.)
Se Pühha on kofto polest mähhajatud,
nenda kui Mihklipäaw, mis ennemuiste
Peaingli Mikaeli ja üllepea pühha Ing-
lide mällestusseks petawaks olli.

T ä h t p ä w a d e s t.

Iggal päwal tähttramatus omma nimmi,
mis ennamieste ristmissse nimmed on. Muist
on Piiblist woetud; muist Martride ja ni-
sugguste ristiinnimeste nimmed, sedda Püh-

hade arrusse on tõstetud; muist on mitme rahwa kuulsa innimeste nimmed; monned on ka ühhed wannad Marahwa nimmed, mis jo prugitawaks olliwad, enne kui ristiinimeseks saiwad. Monnel päwal on ka omma isfinimmi, mis ei sünni lastele panna, waid mis selle päwa tähhendust kulusab, kui on: risti leidminne, süta laste päaw ja muud teised. Sedda polle kuigi kaua weel, et kirrikopühhad ja üllepea need päwad, mis meie marahwas tähtpäwaks nimmetab, tähtramatus punnase kirjadega trükkiti, nenda et kohhe filmi paistiwad. Alga et nüüd kui keik tähtramatud musta kirjaga on, woiw neid ommeti ikka weel arwemast trükkist arwatunda. Need üllemad neist tähtpäwadeist tahhame wähhä hawalt ärraselletada, sest et marahwa seast ei ükski tea, mis need tähhendawad.

Tähtpäwade pärrast on wannast mitme

rahwa ning ka marahwa seas paljo rummalaid ebbausso mõtlemissi liikumas ja paljo tühje kombesid petawaks olnud, egga polle need weel ei koggoni mitte sutumaks rahwa seast kaddunud; waid monda ustakse weel, mis Jummalal selge fanna ja Temma liikumatta lomisest seadusse wasto kääb, ning mis innimesse omma lodud moistusse ja terwe mele wasto on; ning on nenda weelgi ennamiste igga tähtpäwal omma issi ebbausso wiis, ühhes manurgas se, teises teine prugitawaks. Neistki tahhame üht teist nimmetada, lotes, et meie selletus ja õppetus ehk wähhägi saaks aitma, nisuggused wannast pärritud walle mõtlemissed ja tühjad tembud wähhendata.

Kui kirriko aastast, se on Kristusse tullemisses eesimesest pühast peäle hakkame, siis on eesimenne tähtpäaw:

Niggola pääw,

Smal Joulo kuu päwal.

Niggolas, ehk täie sannaga bölda, Niko-
laus elas enam kui 300 aastat pärast
Kristust. Alia Ma jäus, Lilia maal, Pata-
ra linnas, kus ta Piiskoppiks olli. Temma
olli üks jummalakartlik ja innimeste armas-
taja mees, kedda pärast temma surma
Pühade hulka loeti. Monni kirik kannab
temma nimme, kui on: Tallinna-Leäne ja
Alotagguse Niggola kirikud. Katoliki us-
so aial kedda merremeeeste arwitataks auus-
tati ja merrehädas appi hüti, sellepärast,
et temma Ford merre laudo Egiptusse min-
nes, omma palwetega piddand fanget tor-
mi waigistama.

Niggola pääw on Wenne rahwa seas am-
mogi jo üks suur Pühha; ja meiegi kedda

nüüd omma armsa Keisri nimme pärast
pühitseme.

Ennemuiste meie Ma rahwas Niggolast
härjade kaitsejaks piddasid, ja kedda, kui
sõnnid kühitsetid, appi hüüdsid. Kust ja
millal se tühi us ja wiis hakkand, kedda
meie ei oska nimmetada; agga tänname
Jummalat, et se meie päiwil on ärrahäbbi-
nend, olgo siis et kedda weelgi monnes pim-
medas Ma nurgas sallaja peaks petama.

Maria samisse pääw,

mis tähtramatus nenda pannakse: Mar-
sam. on Joulo kuu 8mal päwal.

Millal neitsit Maria ilmale sündinud, sest
meie ei tea ühtegi. Hillisemal aial seädsid

Roma Paawstid sedda pāwa ühheks māl-
lestusse pühhaks, umbse arro järrele pan-
nes, et Maria emma Anna sel pāwal tem-
maga káima peäle sanud.

Maarjat meie Ma rahwas ja Comegi
rahwas ennemuiste, Katoliki usso aegust
párritud wisi järrele, lapskandja naeste
kaiatsjaks kiitsid, ja need, kes lapsewaewas,
tedda ommas háddas appi hüüdsid, kuida
weelgi monned loud málletawad, mis mit-
me suus lifuwad. Meie páiwil innimesed
sedda õiget abbimeest taewas õppinud keiges
háddas appi hüüdma ja palluma.

Lutsia, Lutsi ehk Lutsna pāaw.

Joulo kuu 13mal pāwal.

Lutsia olli üks wágga nággus ja wagga

naesterahwas Siitsilia sare peäl, mis Ita-
lia maast kaks pennikoormat árra Europa ja
Ahwrika Ma jáo wahhel merres on. Kide-
takse temmast, et ta olnud wágga helde káega
waeste wasto ja et omma emma Juumala
sanna ja palwettega melitanud, keik omma
warra waestele árrajaggada. Temma fih-
latud peigmees, kui sedda kuulda sai, põlgas
tedda abbikasaks árra ja kaebas paggana
rahwa kohto wannema ette ülles, et temma
ristiinnimenne olli, ja se laskis tedda wimaks
árrahukkada. Sesamma Luutsia sai párrast
pühha Martride sekka arwatud, ja sest tem-
ma nimme pāaw on üks táhtpāaw.

T o m a p ā ā w,

Joulo kuu 21mal pāwal.

Pühha Tomas olli üks neist meie kalli
Õnnisteggia Jüngrittest ja Apostlides,

(wata Matt. 10, 3.) Kaksford pühha kirri
weel temmast rägib. Teine furd, kui Jesus
ollt minnemas Laatsarust ülesärratama,
(Joan. Ew. 11, 16.) siis ütles Tomas: Lääki
meie ka ärra, et meie temmaga
surreme. Meist sannust tunneme ärra, kui
wägga temma Jesust armastas, sest et wal-
mis olli temmaga surrema, ja teisigi ärratas
Temma pärrast surma kannatama. Teine
furd Joan. Ew. 20 peat. Seält loeme et
Tomas mitte teiste Apostlide suu peäle ei
tahtnud uskuda, et Jesus tõeste olli ülles-
tousnud, ennego ta omma silmadega Tem-
ma kätte sees naelte asset olli näinud, ja om-
ma kät Temma külje sisse olli pannud n. t.
s. Rägitaakse tedda Parti, Meda, Persia ja
idda India rahwale armoõppetust kuuluta-
nud, ja India maal ühhe paggana mehhe
kää läbbi oddaga läbbi surnuks pistetud.
Jdda India maal on praego weel üks ris-
tirahwa ussofetts, kedda Toma ristirah-
waks nimmetakse, ja kes kidawad, et To-

mas nende Apostel olnud. Kas se tõssi, sest
ei tahha ennam arwo sada.

Halle kül et äbbauss on julgend, Jesanda
pühha Apostlidegi nimmepäwad teigesug-
guse tühja jamsimisega teotada. Kui risti-
usso walgus, enne Lutterusse õige usso ül-
leswõtmist, jälle tummedaks olli läinud, peti
Apostlid ja muud Pühhad otsego poleks ehk
allamaks Jummalaks, ja wäggewaks eest-
kostjaks Jummalajures, ja pandi teisele se,
teisele teine kaitaja ammet. Nenda Tomast
arwati katko wasto kaitswad ja abbi saat-
wad. Katko, kui likus ja innimesi tappis,
kutsuti Toma kangeks kääks, ja kui
katk innimeste külge ei hakkand, õöldi jälle:
Tomas ei putu. Toma päwa menni ka
ennemuiste mustaks Tomaks nimme-
tas, sest et siis hakkati maia ja maia riistad
Joulo pühhade wasto kassima ja pessema.
Sel päwal rummalus ka ei usaldand õllut

tehha ja döldi sest: Tomas länd törde.
Sedda ei moista küt ei ükski arwata, kust
need tühjad mõtted, wiisid ja sannad tous-
nud. Imme on, et ka Some rahwas wan-
nast p. Tomast otsego surma inglisk pidda-
nud, sest et seal ellatand innimeste suus se
sanna peab liikuma: Tuone (se on surma)
Tomas mind pärrib. Katt on Jum-
mal tännatud! meie uraalt ärrakaddunud,
ja temmaga segi äbbausk kustunud. Hea
küt, et pühhad wasto maia ja riistad kas-
sid ja puhastad, agga moistlik innimenne
ei wõtta p. Apostli nimme mitte senna jure
nimmetada.

Et Joulo päwad Jeesusse Kristusse
sündimisse pärrast ühhed wägga kallid ja
sured pühhad on, sedda teab igga ristiinni-
menne; agga et selsammal aial jo pag-
gana rahwa seas enne ristiussu päiwi, ka
ühhed sured pühhad peti, se wiist meie ma-

rahwal koggoni teadmatta. Selle pühha
nimmigi on pohja Ma rahwa kelest woetud.
Jule ehk Jule pühhad, kust se sanna:
Joulo tousnud, ollid Rootsi ja keigel pohja
maal, wannal aial petawad ja kaunid pit-
kad ue aasta pühhad. Sest pohja made nen-
da kui mitto muidki rahwas hakkasid enne
muiste talwise pöri päwaga omma aasta.
Nende joulud ollid siis ühhed tännopühhad,
äbbajummalattele pühhitsetud, et wanna
aastat hea õnnega aitnud lõppetada ja et
päwad nüüd jälle hakkasid pöörma ja pitke-
maks minnema; pallusid neid ka selgi aas-
tal rohket wiisawoet anda. Mitto äbbausso
wiis meie maal, rahwa joulo lustipiddamis-
sed, nore rahwa joulo mängid, ja monni mu
püük, mis alles liikumas ja mis muist ei tea
kita egga laita, need polle muud kui pohja
Ma rahwa Jule pühhad jättiksed.

Pohja ma rahwal ollid need 12 päwa

joulust kolmekuningani jo enne ristiusko
wägga pühhad pāwad. Nenda panniwad
saksagirahwas hilja wast ifka needsammad
pāwad wägga tādhele, sest et arwasid, et
sedda mōda, kuida igga pāwa ilmad nende
kādhe pūhha wahhel juhtuwad ollema, nen-
dasammoti ka igga kohhase kuu ilmad pea-
wad tullesma. Sellega se tūhhine marahwa
ust ūhte lāhhāb, kui ūtlewad: Kui joulo ōse
tāhti taewas, siis nored lojuksed siggiwad;
kui rāhmane, siis nāitab wilja woet; kui kōl-
le, siis keik āssi waene. Agga keik nisuggu-
sed arrud on wägga eksitajad, egga olle neid
kindlaid tāhti ollemas, kust ettearwata ja
kulutada, mis tulleswad pāwad sawad toma;
sest Jummal on keik tulleswad āsjad inni-
messe silma eest warjule pannud.

Nenda tahhawad ka need māngitoad,
mis weel Rootsi wallitsusse wiimsel aial,
liati Leānemaal, Martist Jouloni ja ūlle

sedda aegagi peti, pohja ma rahwa joulude
jāljed olla. Noor rahwas, tūdrukud, poisid
tulliwad, kus surem lubba kullas olli, omma
parremas ehtes ja ridis ōhto kōkko, tantsi-
sid ja mōllasid pole ō, lōiwad passi, mis
weelgi ūks neid joulo māngisid on, ja kui
neil olli ōllut, siis ka ūllemāra joiwad, ja
teggiwad muudki wallatust, mis nimmeta-
matta jāgo, kunni need māngitoad kōhto
polest kōggoni ārrakeeldi.

Et marahwas joulo sealihha armastawad
sua, segi tulleswad mele Rootsi rahwa enne-
muisesed ābbausso kōmbed. Sest jouluks
numasid ūhhe sure orrika, pannid kōggodus-
ses kādē joulo aial temma selja peāle, om-
ma kuningale sellega truust ja sannakuul-
mist tootades, tapsid pārrast orrika ohwriks
ābbajummalattele, kellele ka wilja, leiba, ja
muud sōmawarra anniks tōid; agga orrika

lihha sõiwad isse ärra sure rõmo piddo jures.

Joulo leiwa ga sesamma luggu. Rootsi rahwas ka prukisid wannal aial issileiba jouluks tehha, mis omma lastele sõõtsid. Marahwa joulo leib se: Kui tewad jouluks leiba, siis tewad ka ühhe issileiwa; kolmford waiutawad ehk presiga ehk sõga sisse, ehk ka risti ühhe wõtmega ehk pörsa luga peäle. Siina leiba pannakse Joulo õfeks künal põllema, ja peawad sedda leiba pühhad otsa laual. Muißt murrendawad joulo, neäri ja kolmekuninga enne walget omma lojustele, annawad ka sola leiwa jure; muißt pannakse pärrast pühhi kirsto hoitawaks, ja kui karja essimeist korda tulleb wälja sata, ehk ka Jürripääw, jaggawad weisteles, mis joulo leiwast üllejäänud, ning

lodawad nenda keik kahjo ja kurja karja peält ärrakeelwad.

Comemaal olli wannast se pruuk jalle, et leiko kuu aial ühhe sure leiwa teggiwad, koue ehk mürristamise äbbajumala auuks, ja sedda teise aasta kewwadise külwi aiani hoidsid, ja siis wast keige sagguse tembodega omma perrele jaggasid.

Monned pannewad ka Joulo ja Neäri hommiko presi ehk muu hõbbe asja silma, wee kappa sisse, ja pessewad selle weega silmad, ehk pannewad ka hõbbedat lojuste kunnasse ja ütlewad sest: et hõbbe walget pannewad. Joulo laupääw õhto tewad ka sõga ehk Fridiga ristid toa ja lauda uste, sani forja ja monne muu riista peäle, ja Neäri tombawad ratta ümber, et nüüd

aasta täieks sanud. Ristid Somerahwas
ka risti üllendamisse, pāwal lauda seinade
ja lojuste külge tewad, kust tunda, et nen-
da kuida Ma ja Some keel wennaksed on,
nenda ka teise rahwa ābbausf teise ābba-
usfo liggi annab.

Õnne tādheks seddagi ennemuiste peti,
kui innimenne Joulo pāwal aewastas, ja
aias monni seks tubbakast ninnasse. Kui
ei sanud aewastada, siis kartsid, et sel aas-
tal ennestel ei piddanud õnne egga lojustel
siggidust ollema. Segi ei piddanud head
tāhhendama, kui teine juhtus joulo pūhhal
teise jalla peāle tallama, ehk foggematta
teise külge toukama.

Mitme asja polest meie armas marah-
was sel põlwel targemad, kui nende wan-

nemad ollid; agga mitto naero wāart kom-
bed, mis üllemaal nimmetasime, ifka weel
lifumas; woib ka olla, et weel monni mu
ābbausfo mõtleminne ja pruuf need kallid
pūhhad teotab, ja et need, mis olleme üles-
arwanud, teises kohhas teistwisi prugitaf-
se. Agga halle, wāgga halle ja kurtmisse
wāart se, et need pimmeda aia asjad, ja
paggana usfo põlwe rummalussed weelgi
ni mitme ristiinnimesse melest ennam mak-
sawad, kui Jummalasanna selge ja wal-
gustaja õppetus, mis keif ābbausfo ar-
walikkuks woõra jummalas tenistusseks ar-
walaidab.

Ehk kas se rist, mis jouloseiwa peāle
tehtud, ehk se, et leib pūhhad otša laua
peāl seisnud, kas se peaks sedda joudma,
et temmast sedda head ja immet olleks nāh-
ha, mis rummalus temmast lodab? Ehk
sedda peawad need ristid, mis uste külge

tehhakse, ärrapelletama, ehk kelle wasto
peawad nemmad warjama? Mis siis rist
on? Mis muud kui ristiussõ taht, mis
sõ mele tulletab, et ristiinnimenne olled, ja
pead ellades ja furrese selle Önnisteggia
omma ollema, kes risti lödud! — Waiuta
ehk kuigi palju ristisid leiwa, ehk panne
neid, kui palju tahhad, uste peäle, sest ei
tulle sulle ei sedda wähhematki kasso egga
head; sest nisuggust immewägge polle püh-
ha risti tähhekessele antud. Mis siis keik
need tembud, mis Joulo ja mu aial risti-
kessaga petakse, mis se hõbbe walge panne-
minne ja kapiminne, mis need muud on,
kui üks lausuminne, kellest pühha kirri üt-
leb, et se on Jehowa ees kui üks hirmus
ass.

Piddage siis eddespiddi pühhad, ei mitte
wannas happotaignas, ei äbbausso egga
rummalusse, ei furjusse egga karmalusse

happotaignas, waid puhta usso ja Sum-
mala ja Temma lödud asjade õige tund-
misse, selge mele ja tõe hapnematta taig-
nas! —

(Jääb polele.)